

**UCHWAŁA NR XXII/277/21
RADY GMINY OLSZTYN**

z dnia 21 grudnia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w gminie Olsztyn na lata 2022 -
2024**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r, poz. 1372 ze zm.)¹⁾, art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 821 ze zm.)²⁾

Rada Gminy Olsztyn uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Olsztyn na lata 2022 - 2024, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Olsztyn.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 roku.

Przewodniczący Rady
Gminy

Janusz Konieczny

¹⁾Dz. U. 2021.1834

²⁾Dz. U. 2021.159, Dz. U. 2021.1006

Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Olsztyn na lata 2022 - 2024

I. Wstęp

Niniejszy Program jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego w gminie Olsztyn w latach poprzednich.

Rodzina to podstawowa komórka społeczna i naturalne środowisko wychowawcze dziecka, która oddziałuje na jego osobowość, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowując jego postępowanie. Prawidłowo funkcjonująca rodzina, z powodzeniem spełniająca swoje zadania, stanowi dla swoich członków, w szczególności dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Problemy występujące w rodzinie często są złożone. Główne problemy dezorganizujące życie rodzin to: uzależnienia, przemoc, niezaradność i brak umiejętności wychowawczych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych, zdarzenia losowe wywołujące sytuacje kryzysowe oraz zła sytuacja materialna. W przypadku jakichkolwiek dysfunkcyjności rodziny dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy państwa.

Głównym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w gminie Olsztyn na lata 2022 - 2024 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do prawidłowego wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest największym zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze życia.

Działania z zakresu pomocy rodzinie są realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie. W ramach wspierania funkcji opiekuńczych rodziny dziecka w strukturach GOPS działają:

- Asystent rodziny, którego praca polega na aktywnym wspieraniu rodziny, reagowaniu na sygnały wskazujące na powstawanie w rodzinie problemów związanych z jej prawidłowym funkcjonowaniem, które otrzymuje z różnych źródeł: od pracownika socjalnego, pedagoga szkolnego, policji, pielęgniarki środowiskowej. Głównym celem asystenta rodziny jest osiągnięcie podstawowego poziomu stabilności życiowej w rodzinie.
- Zespół interdyscyplinarny, który zajmuje się problemem przemocy w rodzinie na terenie gminy. Wśród swoich członków zespół skupia przedstawicieli instytucji działających na rzecz przeciwdziałania temu zjawisku.

Zadania przyjęte do realizacji w ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 821 ze zm.);
- ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.);
- ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r., poz. 1329);
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249);
- ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1119);
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2050);

- ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2407 ze zm.);
- ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 111 ze zm.);
- ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 877 ze zm.).

II. Diagnoza

Gmina Olsztyn położona jest w południowej części powiatu częstochowskiego, 12 km od Częstochowy. Zajmuje obszar o powierzchni 109,1 km². Graniczy z gminami: Częstochowa, Mstów, Poraj, Poczesna, Janów, Żarki i Kamienica Polska. Obecnie w skład gminy wchodzi 11 miejscowości: Olsztyn, Biskupice, Bloki Kolejowe Mirów, Bukowno, Krasawa, Kusięta, Przymiłowice, Skrajnica, Turów, Zrębice Pierwsze i Zrębice Drugie. W skład gminy wchodzi 11 sołectw: Biskupice, Biskupice Nowe, Bukowno, Krasawa, Kusięta, Olsztyn, Przymiłowice, Skrajnica, Turów, Zrębice Pierwsze i Zrębice Drugie.

Na terenie gminy Olsztyn funkcjonuje:

- 5 szkół podstawowych (Olsztyn, Biskupice, Zrębice, Turów, Kusięta);
- Gminne Przedszkole w Olsztynie z filią w Przymiłowicach;
- oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych w Biskupicach, Zrębicach, Turowie i Kusiętach.

Funkcjonują następujące przychodnie: Przychodnia Lekarska B. Malina w Olsztynie przy ul. Żwirki i Wigury 36, „Przychodnia Zamkowa” w Olsztynie przy ul. Kühna 26 oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zakład Ortopedyczno-Rehabilitacyjny im. Jana Pawła II w Olsztynie przy ul. Mstowskiej 52. Działają również prywatne gabinety lekarskie i dentystyczne.

Tabela 1:

Liczba ludności w gminie Olsztyn według kategorii wiekowej w 2020 r.

<i>Ludność według kategorii wiekowej w 2020 r.</i>				
<i>W wieku:</i>	<i>0-17 lat</i>	<i>18-60 lat</i>	<i>Powyżej 60 lat</i>	<i>Ogółem</i>
Kobiety	743	2262	1069	4074
Mężczyźni	790	2609	568	3967
Łącznie:	1533	4871	1637	8041

W 2020 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie objął pomocą 144 rodziny, w których skład wchodzi 318 osób.

Tabela 2:

Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie

<i>Rodziny:</i>	<i>Liczba rodzin:</i>	
	<i>2019 r.</i>	<i>2020 r.</i>
Z dziećmi	47	45
Wielodzietne	11	12
Niepełne	18	14

Tabela 3:

Struktura rodzin objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie:

<i>Liczba rodzin</i>	<i>Liczba dzieci w rodzinie</i>						
	<i>1 dziecko</i>	<i>2 dzieci</i>	<i>3 dzieci</i>	<i>4 dzieci</i>	<i>5 dzieci</i>	<i>6 dzieci</i>	<i>7 i więcej</i>
<i>2019 r.</i>	21	15	8	3	0	0	0
<i>2020 r.</i>	20	13	7	3	1	0	1

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) rodzinnej;
- 2) instytucjonalnej.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) rodzina zastępcza:
 - a) spokrewniona;
 - b) niezawodowa;
 - c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna;
- 2) rodzinny dom dziecka.

Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawczej;
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza jest prowadzona jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu:

- 1) socjalizacyjnego;
- 2) interwencyjnego;
- 3) specjalistyczno-terapeutycznego;
- 4) rodzinnego.

Tabela 4:

Liczba dzieci z terenu gminy Olsztyn umieszczonych w pieczy zastępczej

Lp.	Rok	Łączna liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w danym roku	W tym: liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w danym roku
1.	2018	5	2
2.	2019	5	0
3.	2020	9	4
4.	2021	9	0

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina współfinansuje z powiatem od 10% do 50% kosztów pobytu dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym od 2011 roku.

Tabela 5:

Koszty pobytu dzieci w pieczy zastępczej

<i>Wydatki ponoszone w ramach współfinansowania kosztów pobytu dzieci z Gminy Olsztyn w pieczy zastępczej:</i>	<i>2018 r. (zł.)</i>	<i>2019 r. (zł.)</i>	<i>2020 r. (zł.)</i>
- w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	17.272,77	1.764,93	27.796,74
- w rodzinach zastępczych	9.994,23	16.077,04	16.510,63
Ogółem	27.267,00	17.841,97	44.307,37

Aby zapobiegać sytuacjom, w których dzieci należy odebrać z ich naturalnego środowiska oraz aby przywrócić władzę rodzicielską rodzicom, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, rodzinie może zostać przydzielony asystent rodziny. Obecnie asystent rodziny współpracuje z 5 rodzinami, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Nie jest możliwe wspieranie rodziny bez jej zgody. W sytuacji stwierdzenia, że dana rodzina przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i odmawia udzielenia jej wsparcia, konieczne jest zawiadomienie sądu opiekuńczego, który podejmie dalsze rozstrzygnięcia, mając na względzie dobro dziecka. Podobnie postępuje się w sytuacji, gdy rodzina wyrazi zgodę na udzielenie jej wsparcia, jednakże nie będzie brała aktywnego udziału

w tym procesie, zachowując bierność i oczekując, iż udzielone jej wsparcie nie będzie od niej wymagało żadnego zaangażowania. W takich przypadkach sąd wydaje postanowienie zobowiązujące rodzinę do współpracy z asystentem rodziny.

III. Analiza SWOT (mocne strony, słabe strony, szanse, zagrożenia)

Aby określić właściwe cele oraz zaprojektować skuteczne działania na rzecz dziecka i rodziny należy posłużyć się analizą SWOT, czyli należy przeanalizować obecny potencjał gminy (mocne i słabe strony) oraz wskazać warunki i procesy zewnętrzne, które wpływać będą lub wpływają na funkcjonowanie gminy w analizowanym obszarze (szanse i zagrożenia).

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - Realizacja celów zawartych w dokumentach: a) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Olsztyn; b) Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; c) Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii; d) Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Olsztyn na lata 2017-2022. - Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. - Funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązania Problemów Alkoholowych w Olsztynie. - Funkcjonowanie na terenie powiatu Ośrodka Interwencji Kryzysowej. - Bezpłatne porady prawne dla mieszkańców gminy Olsztyn. - Współpraca GOPS z Bankiem Żywności w Częstochowie w przekazywaniu żywności osobom potrzebującym. - Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz rodziny, tj. placówkami oświatowymi, przychodniami zdrowia, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Częstochowie, Policją, Sądem, kuratorami, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowym Urzędem Pracy w Częstochowie. - Wystarczająca ilość placówek oświatowych na terenie gminy. - Objęcie pomocą w postaci dofinansowania dożywiania dzieci w szkołach i przedszkolach. - Rozwinięta baza rekreacyjno-sportowa. - Funkcjonowanie Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny. - Wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców. - Wspieranie rodzin i osób samotnych poprzez przyznawanie zasiłków celowych na zakup ogrzewania, w tym opału i udzielenie pomocy w realizacji tego zadania. 	<ul style="list-style-type: none"> - Brak chęci do podjęcia i utrzymania pracy zarobkowej. - Brak mieszkań socjalnych. - Brak współpracy rodzin w zakresie zmiany stylu życia. - Roszczeniowość i niezaradność rodzin korzystających z pomocy społecznej. - Brak rodzin wspierających. - Występowanie zjawiska eurosieroctwa. - Uzależnienia od alkoholu, nikotyny. - Występowanie przemocy w rodzinie. - Długi czas oczekiwania na leczenie odwykowe.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - Poprawa sytuacji rodzin wielodzietnych. - Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników instytucji wspierających rodzinę. - Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę. - Zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych. - Edukacja rodzin poprzez treningi umiejętności rodzicielskich, zarządzania budżetem domowym, dostęp do poradnictwa specjalistycznego. - Mobilizowanie młodzieży i dorosłych do podnoszenia swoich kwalifikacji poprzez kursy, szkolenia, udział w projektach aktywizujących zawodowo. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost kosztów utrzymania rodziny. - Wzrost zjawisk społecznie nieakceptowanych, również wśród dzieci i młodzieży, tj. przemoc, alkoholizm, narkomania, uzależnienie od internetu itp. - Zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców. - Rozluźnienie więzi rodzinnych. - Dysproporcja pomiędzy otrzymywanymi świadczeniami finansowymi przez rodziny wielodzietne z niepracującymi rodzicami, a dochodami rodzin z 1-2 dziećmi i pracującymi rodzicami. - Przyzwyczajanie się rodzin do korzystania z pomocy społecznej. - System prawny (zbyt niskie kryteria dochodowe uprawniające do otrzymywania świadczeń socjalnych i świadczeń rodzinnych, niekorzystna sytuacja dla samotnych pracujących rodziców z 1-2 dziećmi). - Zbyt niskie dofinansowanie z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. - Wzrost liczby zadań zleconych samorządom gminnym bez zabezpieczenia środków finansowych. - Ograniczanie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę. - Wzrost demoralizacji dzieci i młodzieży. - Łatwy dostęp dzieci i młodzieży do różnego rodzaju używek. - Promowanie w mass mediach konsumpcyjnego stylu życia.

Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią znaczącą część podopiecznych pomocy społecznej. W rodzinach tych występują dysfunkcje takie, jak:

- uzależnienia;
- przemoc domowa;
- bezradność w sprawach socjalno-bytowych;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- problemy w pełnieniu ról społecznych.

Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym.

W związku z powyższym istotną rolę odgrywa praca socjalna w połączeniu ze wsparciem finansowym i rzeczowym. Pracownicy socjalni to pierwsze osoby, które mają bezpośredni kontakt z rodziną w środowisku. Przeprowadzając wywiady środowiskowe, dokonują diagnozy problemów.

IV. Zasoby

Nazwa placówki		Rodzaj działalności
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie	Praca socjalna, praca asystenta rodziny, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, specjalistyczne poradnictwo, aktywizacja społeczno- zawodowa.
2.	Urząd Gminy Olsztyn	Przyznawanie i wypłacanie stypendiów socjalnych, zasiłków losowych, wyprawki szkolnej, dowóz dzieci niepełnosprawnych do szkół, wydawanie decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych dla osób nieubezpieczonych mających niskie dochody.
3.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Olsztynie	Przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu, wsparcie terapeutyczno-psychologiczne dla osób uzależnionych i ich rodzin a także osób i rodzin dotkniętych przemocą poprzez działalność Punktu Konsultacyjnego.
4.	Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Olsztynie	Wspieranie i pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemu przemocy, współpraca z GKRPA.
5.	Placówki służby zdrowia	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej.
6.	Placówki oświatowe: przedszkola, szkoły podstawowe	Działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie psychologiczno- pedagogiczne dla rodziców i dzieci.
7.	Sąd i kuratorzy sądowi	Pomoc rodzinom w odzyskiwaniu prawidłowych relacji społecznych.
8.	Komisariat Policji w Olsztynie	Działania zapobiegające przemocy w rodzinie i prowadzenie monitoringu dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem.

V. Adresaci

Adresatami Programu są rodziny doświadczające trudności w sferze opiekuńczo- wychowawczej, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz takie, którym została ograniczona bądź odebrana władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci z terenu gminy Olsztyn w pieczy zastępczej.

VI. Zadania i cele

Cel główny: Stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych.

<u>Cel szczegółowy 1.</u> Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.	
Zadania	Wskaźnik realizacji działań
Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom.	- liczba i formy udzielonej pomocy; - kwota świadczeń.
Objęcie dożywianiem osób i rodzin tego wymagających, a w szczególności dzieci.	- liczba dzieci korzystających z dożywiania; - liczba rodzin korzystających z pomocy Banku Żywności.
Zapewnienie osobom doznającym przemocy w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.	- liczba osób dorosłych i dzieci przebywających w placówkach.
Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej.	- liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach; - wysokość środków przeznaczonych na pokrycie kosztów pobytu dzieci w placówkach.
<u>Cel szczegółowy 2.</u> Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących problemów	
Zadania	Wskaźnik realizacji działań
Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych.	- liczba rodzin objętych działaniami; - liczba i rodzaj działań.
Współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Olsztynie oraz Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym w Olsztynie.	- liczba rodzin objętych działaniami; - liczba i rodzaj działań.
Wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej sprzyjających rozwijaniu postaw charytatywnych w stosunku do osób wymagających pomocy i wsparcia.	- liczba i rodzaj działań.
Zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy.	- liczba i formy przekazów informujących o miejscach pomocy.
Działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin.	- liczba i formy przekazów informujących o miejscach pomocy.
Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych i monitorowanie terapii rodziców.	- liczba rodzin objętych monitorowaniem.

VII. Finansowanie

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w gminie Olsztyn na lata 2022 - 2024 odbywać się będzie w ramach:

- środków budżetowych gminy Olsztyn;
- programów rządowych z zakresu wspierania rodziny;
- dotacji z budżetu państwa;
- środków pozyskanych z innych źródeł.

VIII. Przewidywane efekty realizacji Programu

Zakładanym efektem realizacji Programu jest polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka. Działania są ukierunkowane na współpracę różnych grup społecznych, organizacji pozarządowych i instytucji celem odbudowywania właściwych relacji rodzinnych w tym: pozostawienia dzieci w miejscu zamieszkania, reintegrację rodziny naturalnej poprzez powrót dziecka do rodziny.

IX. Koordynowanie i realizacja Programu

Koordinatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie.

Realizatorzy programu:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie;
2. Urząd Gminy w Olsztynie;
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Olsztynie;
4. Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie;
5. Gminny Ośrodek Kultury w Olsztynie;
6. Placówki oświatowo-wychowawcze;
7. Sąd Rejonowy i kuratorzy;
8. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Częstochowie;
9. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Częstochowie;
10. Policja;
11. Kościoły;
12. Służba Zdrowia;
13. Organizacje i instytucje pracujące z dziećmi i rodzicami.

X. Monitorowanie

Monitorowanie i ewaluacja odbywać się będą poprzez przedkładanie przez Wójta Gminy Olsztyn Radzie Gminy Olsztyn, za pośrednictwem Kierownika GOPS w Olsztynie, w terminie do 31 marca każdego roku, sprawozdania z realizacji Programu.